Beleid Begaafdheid

Inleiding

Het Bernard Lievegoed College (BLC) hecht veel waarde aan het bieden van de mogelijkheid tot individuele ontwikkeling en groei, zodat leerlingen de kans krijgen zich te ontplooien tot zelfstandige individuen die met vertrouwen (in zichzelf) en een open houding (naar de ander) deelnemen aan de samenleving en in staat zijn om zich kwetsbaar op te stellen en te laten zien wie ze zijn. Hoogbegaafde leerlingen blijken vaak andere behoeften op het gebied van uitdaging en begeleiding te hebben dan andere leerlingen. Het is dan ook de ambitie van de school om deze leerlingen op passende wijze te kunnen bedienen. Het BLC is aangesloten bij het netwerk (hoog)begaafdheid geïnitieerd vanuit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Maastricht-Heuvelland. Binnen de school is er een werkgroep begaafdheid samengesteld en een coördinator begaafdheid aangesteld. In dit document staat het beleid gericht op hoogbegaafde leerlingen op het BLC beschreven.

1. Het doel

Het doel van het beleid op hoogbegaafde leerlingen is de hoogbegaafde leerlingen die kiezen voor een middelbare schoolcarrière op onze vrijeschool, op maat te kunnen bedienen en een gedegen begeleiding te bieden. De werkgroep begaafdheid, bestaande uit de ondersteuningscoördinator, de orthopedagoog, de begaafdheidscoördinator, een leerling coördinator, een bèta docent en een talen docent, heeft de volgende vijf doelen opgesteld:

- Het bewaken van het welzijn en functioneren van de leerling op cognitief, inter- en intrapersoonlijk gebied.
- Er zorg voor dragen dat leerlingen niet afstromen en/of uitvallen.
- De motivatie van de hoogbegaafde leerlingen op het gebied van leren en ontwikkeling verhogen.
- De hoogbegaafde leerlingen op hun eigen niveau en eigen verantwoordelijkheid aanspreken.
- De hoogbegaafde leerlingen helpen hun (studie)vaardigheden te ontwikkelen en/of te verbeteren.

2. De signalering

Tijdens de aannameprocedure voor de toelating tot het BLC wordt door de aannamecommissie gekeken naar het onderwijskundig rapport, het leerlingvolgsysteem en de leerlingkenmerken. Indien blijkt dat een leerling in het traject voor de middelbare school de indicatie begaafdheid heeft gekregen, zal hij/zij gekoppeld worden aan een tutor om HB-begeleiding te starten. Wanneer er geen indicatie is gegeven maar het vermoeden van begaafdheid wel bestaat bij de aannamecommissie, zal de leerling met ouder(s)/verzorger(s) worden doorverwezen naar de begaafdheidscoördinator voor een gesprek. Daaruit kan de beslissing volgen om HB-begeleiding te starten. Elk HB-begeleidingstraject wordt op de individuele behoeften van de leerling afgestemd.

Als voorafgaand aan of tijdens de aannameprocedure geen vermoeden van (hoog)begaafdheid naar voren is gekomen, kan de signalering plaatsvinden door docenten en/of mentor tijdens lessen en/of een leerlingbespreking. Wanneer vermoedens van begaafdheid pas later in de schoolloopbaan van een leerling optreden is de route hetzelfde, namelijk: het team signaleert, meldt de leerling aan bij de coördinator en na een bespreking in de werkgroep begaafdheid, brengt deze een advies uit naar team, leerling en ouder(s)/verzorger(s). Het docententeam signaleert onder andere op basis van *Begaafdheidskenmerken* zoals geformuleerd door Tessa Kieboom & Kathleen Venderickx en Betts & Neihart. Wanneer vanuit het team een vermoeden van begaafdheid gesignaleerd wordt door meerdere docenten, zal de mentor deze leerling voor een leerlingbespreking aanmelden bij de begaafdheidscoördinator. In de werkgroep begaafdheid zal de leerling dan worden besproken, de werkgroep brengt vervolgens een advies uit over de te nemen stappen naar zowel de leerling, ouder(s)/verzorger(s) en het docententeam.

Bij elke leerling wordt er op individuele basis gekeken naar zijn/haar behoeften voor begeleiding en uitdaging. De school kan in overleg met ouder(s)/verzorger(s) hen vragen hun kind te laten testen op (meer)begaafdheid.

3. De kerndoelen

Het uitgangspunt is dat elke hoogbegaafde leerling voor alle vakken in zijn vakkenpakket voldoet aan de gestelde kerndoelen en mee kan komen in het tempo van de aangeboden lessen en lesstof. Wanneer dit niet het geval is en er sprake is van relatief of absoluut onderpresteren, zal het kerndoel zijn meer in te zetten op achterstanden wegwerken en studievaardigheden en executieve functies verbeteren dan verrijkingsopdrachten inzetten. Dit zal gebeuren onder begeleiding van een tutor.

Wanneer een hoogbegaafde leerling wel voor alle vakken in zijn vakkenpakket voldoet aan de gestelde kerndoelen en mee kan komen in het tempo van de aangeboden lessen en lesstof zal het kerndoel zijn de leerling zelf verrijkings- en verdiepingsopdrachten te laten formuleren, uitvoeren en evalueren. Dit zal gebeuren onder begeleiding van een tutor die de leerling ondersteunt in het maken van zijn eigen keuzes binnen gestelde kaders. De leerling hoeft niet te excelleren in vakken om meer uitdaging te krijgen.

4. Verrijkingstrajecten binnen en buiten de klas

Voor hoogbegaafde leerlingen is verrijking essentieel om hun groei en ontwikkeling te waarborgen, net als andere leerlingen hebben zij het nodig dingen te leren waar ze moeite voor moeten doen om zo hun vermogens op peil te houden of te verbeteren. Het Bernard Lievegoed College biedt geen speciale plusklas voor hoogbegaafde leerlingen.

Binnen de vaklessen wordt er op het Bernard Lievegoed College gedifferentieerd lesgegeven, waardoor de hoogbegaafde leerling vaak al de mogelijkheid geboden krijgt om te compacten en te verdiepen of soms te verrijken. Daarnaast is het van belang de leerling de mogelijkheid te bieden binnen zijn interessegebied, zijn leefwereld, nog verder op zoek te gaan naar verrijking en verdieping.

Een tutor zal de leerling ondersteunen bij het formuleren van zijn/haar eigen verrijkingsopdrachten om zo autonomie, eigen verantwoordelijkheid en motivatie te bevorderen. De kaders zijn zo gesteld dat de leerling bij elke verrijkingsopdracht bewust gemaakt wordt van de balans hoofd-handen-hart, het hogere orde denken volgens de taxonomie van Bloom en de te trainen executieve functies. Alvorens het nadenken over een verrijkingsopdracht heeft de leerling samen met de tutor bepaald in welke executieve functies voor hem/haar nog training nodig is. Na elke opdracht is er een evaluatiemoment. De evaluatie wordt vastgelegd door de leerling, wederom onder begeleiding van de tutor, en de leerling zal aandachtspunten voor de volgende opdracht vaststellen. Verrijkingsopdrachten zullen op deze manier geen op zichzelf staande taken zijn, maar een geheel vormen waarvan de ingevulde evaluatieformulieren inzicht bieden in de ontwikkeling van de leerling.

5. De communicatie

Om de communicatielijnen zo eenvoudig en gestructureerd mogelijk te houden:

- Communiceren de leerling en zijn/haar ouder(s)/verzorger(s) in alle gevallen met zijn/haar tutor en mentor en wanneer nodig met de begaafdheidscoördinator.
- Communiceert de tutor met de leerling en ouder(s)/verzorger(s), de mentor en de begaafdheidscoördinator.
- Communiceren de overige partijen, namelijk de werkgroep begaafdheid, het docententeam en de directie, met en via de begaafdheidscoördinator.

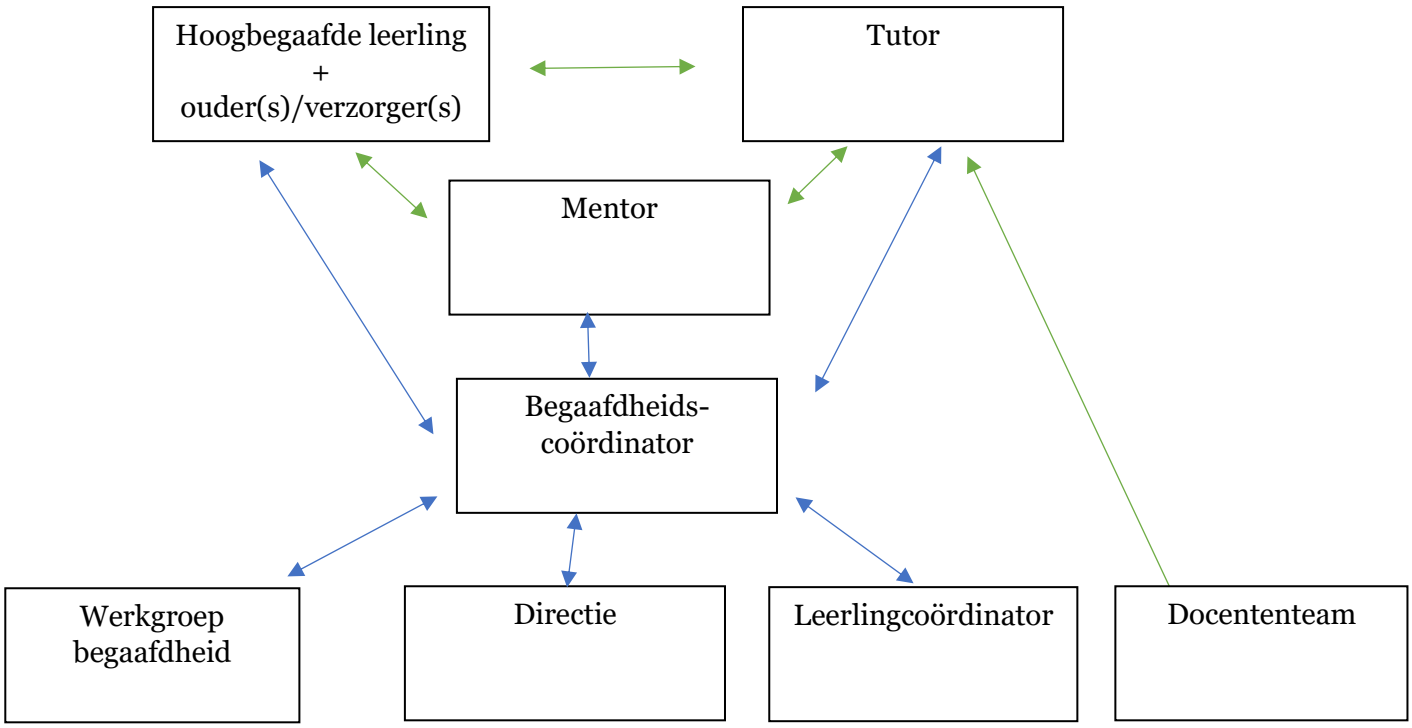

6. Het eigenaarschap

- De directie/ MR
  - Besluitvorming (m.b.t. voorgelegde casussen door werkgroep begaafdheid).
  - Facilitering en ondersteuning.
  - Het benoemen van de tutoren i.o.m. begaafdheidscoördinator.

- Begaafdheidscoördinator
  - Ouderavond organiseren met als doel informeren en klankborden.
  - Intakegesprek voor leerling en ouder(s)/verzorger(s) organiseren.
  - Koppelen van coach aan leerling.
  - Uitdragen beleid naar docententeam, leerlingen en directie.
  - Monitoren behoefte scholing team.
  - Ondersteunen van tutoren.
  - Evalueren en bijsturen van HB-beleid.
  - Voorzitter werkgroep begaafdheid/ input geven aan werkgroep begaafdheid.

- Werkgroep Begaafdheid
  - Ondersteuning begaafdheidscoördinator.
  - Evalueren en monitoren beleid begaafdheid.
  - Intervisie (op uitnodiging) met docenten.
  - Organiseren informatiebijeenkomst voor docententeam over beleid begaafdheid.
  - Monitoren behoefte scholing team.

- HB-tutor
  - Gesprekken met leerling en ouder(s)/verzorger(s).
  - Begeleiding van de leerling.
  - Rapporteren aan begaafdheidscoördinator, mentor en ouder(s)/verzorger(s).

- Ouder(s)/verzorger(s)
  - Deelname aan ouderavond/ klankbordgroep.
  - Communicatie over onderzoeken van de leerling naar school.
  - Meewerken aan HB-begeleiding voor de leerling.

- Leerling
  - Afspraken met tutor nakomen.
  - HB-begeleiding volgen en serieus nemen.
  - Verrijkingsopdrachten formuleren, uitvoeren en evalueren.

- Mentor
  - Het informeren van de klas over begaafdheidstraject en HB-begeleiding.
  - Monitoring welzijn hoogbegaafde mentorleerling.

- Docententeam
  - Volgen van informatiebijeenkomst beleid begaafdheid en aangeboden scholing.
  - Actieve houding in signalering hoogbegaafden en bij vermoeden van begaafdheid de leerling aanmelden voor een leerlingbespreking in de werkgroep begaafdheid.
  - Bereidheid hoogbegaafden inhoudelijk te ondersteunen bij verrijkingsopdracht (indien van toepassing/mogelijk).

7. Het bijsturen

BELEID

Het bijsturen van de doelen gebeurt elke 3 jaar door de werkgroep begaafdheid. De groep zal voorafgaand aan het overleg m.b.t. bijsturing feedback en feedforward vragen aan het docententeam, mentoren, leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) en de directie. De bijsturing van het beleid zal jaarlijks aan het einde van het schooljaar plaatsvinden in de werkgroep begaafdheid. Er worden maximaal drie veranderingen per keer doorgevoerd.

HB-BEGELEIDING

Het evalueren en bijsturen van HB-begeleiding zal drie keer per jaar, steeds aan het einde van een trimester, plaatsvinden in de werkgroep begaafdheid. Er zal feedback en feedforward gevraagd worden aan de mentoren, betrokken vakdocenten, ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen. Een terugkoppeling van de evaluatie en de daaruit volgende bijsturing zal aan alle betrokkenen gecommuniceerd worden.